

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A.Vivulskio g. 11, LT-03162 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209, el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir
sporto ministerijai

Nr.
į 2022-05-05 Nr. SR-1690

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija išnagrinėjo Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo Nr. XI-242 4, 10, 11, 15, 27, 28, 35, 38, 39, 52, 53, 56, 58, 59, 60, 65, 66, 67, 71, 72, 72¹, 73, 75³, 77 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 64¹ straipsniu įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos valstybės įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo Nr. XIII-198 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą. Teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Įstatymo projekto 21 straipsniu keičiamas Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo (toliau – Įstatymas) 72 straipsnis, kurio 1 dalyje siūloma numatyti, kad į mokslo ir studijų institucijų dėstytojų ir mokslo darbuotojų pareigas *darbui ne mažiau kaip 0,25 darbo laiko normos* asmenys priimami viešo konkurso būdu 5 metų kadencijai. Atkreiptinas dėmesys, jog Lietuvos Respublikos darbo kodekso 41 straipsnio 3 dalyje kalbama apie pareigybių, dėl kurių turi būti rengiamas konkursas, sąrašą, *neatsižvelgiant į nustatytą darbo laiko normą*. Be to, paminėtina ir Darbo kodekso 40 straipsnio 6 dalis, kurioje nurodyta, kad dirbant ne visą darbo laiką turi būti užtikrintos vienodos darbo sąlygos su tokį patį ar lygiavertį darbą visą darbo laiką dirbančiais. Siekiant užtikrinti visų asmenų lygybės prieš įstatymą principą ir išvengti piktnaudžiavimo, siūlome atsisakyti išlygos neorganizuoti viešo konkurso darbui, kuris būtų atliekamas mažesne nei 0,25 darbo laiko norma.

2. Taip pat, toje pačioje keičiamo Įstatymo 72 straipsnio 1 dalyje siūloma numatyti, kad asmenys, nurodyti Įstatymo 68 straipsnyje ir 72 *straipsnio 8 ir 9 dalyse*, būtų priimami ne viešo konkurso būdu. Tačiau Įstatymo 72 *straipsnio 8 dalyje* nurodyta, kad į mokslininko stažuotojo pareigas asmenys priimami *viešo konkurso būdu* ir įdarbinami pagal terminuotą darbo sutartį iki stažuotės, kuri trunka nuo 1 iki 3 metų, pabaigos. Iš šių skirtingų nuostatų nėra aišku, ar į mokslininko stažuotojo pareigas priimama viešo konkurso būdu ar ne. Nuostatas reikėtų tikslinti.

3. Įstatymo projekto 21 straipsniu keičiamo Įstatymo 72 straipsnio 4 dalyje siūloma numatyti darbuotojo, su kuriuo sudaryta *terminuota* darbo sutartis, veiklos vertinimą, likus ne mažiau kaip 3 mėnesiams iki terminuotos darbo sutarties pabaigos pagal patvirtintą veiklos planą. Tuo tarpu *neterminuotos* darbo sutarties laikotarpiu asmuo atestuojamas kas 5 metai arba jam gali būti rengiama neeilinė atestacija mokslo ir studijų institucijos nustatyta tvarka (keičiamo Įstatymo 72 straipsnio 6 dalis). Aiškinamajame rašte nėra paaiškinta, kodėl vienu atveju numatytas vertinimas, kitu – atestacija. Paminėtina, kad Darbo kodekso 70 straipsnyje įtvirtina ir detalizuoja asmenų, dirbančių pagal terminuotą darbo sutartį, nediskriminavimo principą. Atsižvelgiant į tai, kad *veiklos vertinimo* sąvoka Įstatyme vartojama ir tuo atveju, kai vertinama universitetų ir

mokslinių tyrimų institutų mokslinių tyrimų ir²eksperimentinės plėtros, meno veikla (Įstatymo 75¹, 75² straipsniai), siūlytina darbuotojų, su kuriais sudaryta terminuota darbo sutartis, atveju palikti atestaciją arba numatyti aiškius kriterijus, kokiais atvejais vykdoma atestacija, o kokiais veiklos vertinimas. Be to, svarstytinas būtinumas vertinti darbuotoją likus ne mažiau kaip 3 mėnesiams iki terminuotos darbo sutarties pabaigos.

4. Taip pat, atkreiptinas dėmesys, kad Įstatyme nėra numatytas vertinimo / atestacijos tikslas bei pagrindiniai principai. Keičiamose Įstatymo 72 straipsnio 4 ir 6 dalyse yra nurodyta, kad darbuotojo veiklos vertinimas / atestacija vykdoma *mokslo ir studijų institucijos nustatyta tvarka*. Vadovaujantis Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 „Dėl Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų patvirtinimo“ įstatymų įgyvendinamieji teisės aktai negali pakeisti paties įstatymo ir sukurti naujų bendro pobūdžio taisyklių, kurios savo galia konkuruotų su įstatymo normomis, taip pat negali praplėsti ar susiaurinti įstatymuose numatyto teisinio reguliavimo (9 punktas); įgyvendinamieji teisės aktai turi nustatyti teisės akto nuostatų, kurias įgyvendina, įgyvendinimo ar taikymo tvarką, neplėsdami ar nesiaurindami jų turinio (14 punktas). Siūlytina esmines, su vertinimu / atestacija susijusias nuostatas numatyti pačiame įstatyme.

5. Keičiamo Įstatymo 72 straipsnio 4 dalyje siūloma numatyti, kad su asmeniu, mokslo ir studijų institucijoje laimėjusiu konkursą dėstytojo ir (ar) mokslo darbuotojo pareigoms eiti sudaroma terminuota darbo sutartis 5 metų laikotarpiui ir mokslo ir studijų institucijos nustatyta tvarka tam pačiam laikotarpiui patvirtinamas *su mokslo ir studijų institucijos veiklos planais ir prioritetais suderintas veiklos planas*. Institucijų veiklos planai paprastai tvirtinami metams, todėl yra abejotina nuostata dėl darbuotojui tvirtinamo veiklos plano 5 metų laikotarpiui ir jo suderinimo su institucijos veiklos planu. Taip pat, Įstatymo projekte nėra pasisakyta, kaip darbuotojui būtų tvirtinamas veiklos planas, jeigu jo priėmimo laikotarpis nesutaptų su mokslo ir studijų institucijos veiklos plano laikotarpiu. Siūlytina šią nuostatą tikslinti.

6. Keičiamo Įstatymo 72 straipsnio 6 dalyje siūloma laikotarpį, kuriuo asmeniui mokslo ir studijų institucija buvo suteikusi nėštumo ir gimdymo, tėvystės atostogas ar atostogas vaikui prižiūrėti, taip pat ligos laikotarpį, trunkantį ilgiau nei 3 mėnesius, į atestacijos laikotarpį neįtraukti. Pažymėtina, kad Įstatyme niekur nėra aptariamas darbuotojų veiklos plano tęstinumas jiems grįžus iš tikslinių atostogų ar ilgiau nei 3 mėnesius trukusio laikinojo nedarbingumo, todėl nėra aišku dėl tokių darbuotojų veiklos plano nustatymo grįžus iš nėštumo ir gimdymo, tėvystės atostogų ar atostogų vaikui prižiūrėti, taip pat po ligos, jei atestacijos terminas tęsiasi toliau, tačiau veiklos plano, suderinto su institucijos veiklos planu, terminas yra pasibaigęs.

7. Keičiamo Įstatymo 72 straipsnio 4 dalyje siūloma numatyti, kad esant neigiamam veiklos vertinimo rezultatui, asmuo atleidžiamas, o 72 straipsnio 6 dalyje – kad neatestuotas asmuo atleidžiamas. Vadovaujantis Darbo kodekso 57 straipsnio 5 dalimi darbuotojo darbo rezultatai gali būti priežastis nutraukti darbo sutartį, jeigu darbuotojui raštu buvo nurodyti jo darbo trūkumai ir nepasiekti asmeniniai rezultatai ir buvo bendrai sudarytas rezultatų gerinimo planas, apimantis laikotarpį, ne trumpesnį negu du mėnesiai, ir šio plano vykdymo rezultatai nepatenkinami. Siūlome apsvarstyti galimybę darbuotojo atleidimą esant neigiamam veiklos vertinimui ir neigiamai atestacijai susieti su minėtu Darbo kodekso straipsniu. Priešingu atveju Įstatymo projekte reikia aptarti darbuotojo išpėjimo bei išėtinės išmokos mokėjimo klausimus.

8. Įstatymo projekto 22 straipsniu keičiamo Įstatymo 72¹ straipsnio 8 dalyje nurodyta, kad Instituto direktoriui nustatytos *pareiginės algos, priedo ir priemokos* suma negali viršyti instituto mokslo darbuotojų praėjusių metų 4 vidutinių mėnesinių darbo užmokesčių dydžių. Toliau šioje nuostatoje nurodoma, kas įskaitoma į darbo užmokesčio lėšas vidutiniam darbuotojų darbo

užmokesčiui apskaičiuoti – tai lėšos darbuotojų³*pareiginei algai, priedams, priemokoms ir premijoms*. Siūlytina apsvarstyti galimybę Instituto direktoriaus darbo užmokesčio tokias pačias sudėtines dalis lyginti su darbuotojų vidutiniu darbo užmokesčiu, į kurį skaičiuojamos tokios pačios darbuotojų darbo užmokesčio sudėtinės dalys, t. y. arba įtraukti premijos skaičiavimą Instituto direktoriui, arba jos atsisakyti skaičiuojant Instituto darbuotojų vidutinį darbo užmokestį.

9. Atsižvelgiant į Darbo kodekso 35 straipsnį, kuriame reglamentuojamos *susitarimo dėl papildomo darbo* nuostatos, siūlytina patikslinti Įstatymo projekto 22 straipsniu keičiamo Įstatymo 72¹ straipsnio 9 dalį, nurodant, kad instituto savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos (juridinio asmens dalyvių susirinkimo) ir direktoriaus susitarimas yra būtent dėl papildomo darbo. Siūlome Įstatymo 72¹ straipsnio 9 dalies pirmą sakinį išdėstyti taip:

*„9. Institutų direktoriai gali dirbti mokslinį ir pedagoginį darbą pagal instituto savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos (juridinio asmens dalyvių susirinkimo) ir direktoriaus susitarimą **dėl papildomo darbo**, fiksuojamą darbo sutartyje. [...]“.*

10. Įstatymo projekto 22 straipsniu keičiamo Įstatymo 72¹ straipsnio 11 dalies 1 punkte yra nurodytas konkretus priedo procentinis dydis (maksimali jo riba) už einamas vadovaujamas pareigas, tačiau to paties 72¹ straipsnio 11 dalies 2 ir 3 punktuose numatyto priedo už skubių, svarbių ar sudėtingų darbų (užduočių) atlikimą bei priemokos už laikinai nesančio darbuotojo funkcijų (pareigų) arba rašytiniu darbuotojo sutikimu – papildomų darbų atlikimą procentinio dydžio nėra numatyta. Taip pat, nėra aišku, kodėl vienu atveju mokamas priedas, o kitu – priemoka. Siūlome šiuos punktus tikslinti.

Viceministras

Vytautas Šilinskas

Agnė Nakčerienė, tel. 8 656 38257, el. p. agne.nakceriene@socmin.lt

Ingrida Kliukienė, tel. 8 612 86671, el. p. ingrida.kliukiene@socmin.lt

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija 188603515, A. Vivulskio g. 11, 03610 Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ
Dokumento registracijos data ir numeris	2022-05-17 Nr. (10.16Mr-11) SD-1925
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Martynas Šiurkus, Viceministras, pavaduojantis viceministrą V.Šilinską, Vadovybė
Sertifikatas išduotas	MARTYNAS ŠIURKUS, mobile signature, Teledema LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2022-05-17 13:14:12 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2022-05-17 13:14:42 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT
Sertifikato galiojimo laikas	2020-03-18 15:13:36 – 2023-03-18 15:13:36
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, LR socialinės apsaugos ir darbo ministerija, į.k. 188603515 LT", sertifikatas galioja nuo 2019-09-25 15:15:31 iki 2022-09-24 15:15:31
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų valdymo sistema Avilys, versija 3.5.59
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2022-05-17 13:55:04)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2022-05-17 13:55:04 Dokumentų valdymo sistema Avilys